

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ตั้งอยู่ที่ 965 ถนนประจักษ์ศิลปาคม ตำบลในเมือง อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เป็นสถานศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ให้บริการด้านการศึกษาในระบบ สามภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นทางโรงเรียนได้เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนในวิชาคอมพิวเตอร์ จึงได้จัดให้มีการทำหลักสูตรที่เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนวิชานี้ขึ้น

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์และเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติ เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามทางด้านวัฒนธรรม มีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารประจำชาติ นอกจากนี้ยังถือได้ว่าเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการพัฒนาตนเองให้ก้าวทันสังคมในยุคปัจจุบัน ซึ่งวิชาหลักภาษาไทยเป็นวิชาที่ว่าด้วยระเบียบแบบแผนของภาษา ที่มีไว้เพื่อให้ผู้ใช้ภาษาได้ยึดถือและเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง เป็นหลักเกณฑ์ที่ช่วยให้ผู้ใช้ภาษาไทยสามารถใช้ภาษาไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดเอกลักษณ์ทางภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของวิชาหลักภาษาไทย จึงได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาหลักภาษาไทยไว้ในหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ข้อที่ 1 และ 2 โดยเน้นให้เห็นถึงความจำเป็นในการเรียนรู้วิชาหลักภาษาไทยสองประการคือ “เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักภาษา และเพื่อให้สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับวัย” ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ท 305 และ ท 306 ที่หลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดให้เรียนวิชาหลักภาษาไทยดังนี้ “... ศึกษาหลักภาษาไทยเกี่ยวกับคำ และกลุ่มคำ แบบสร้างของคำ ประโยคที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น การสังเกตลักษณะของคำที่เป็นคำไทยแท้ กับคำที่มาจากภาษาอื่น ราชศัพท์ การเขียนสะกดให้ถูกต้อง...” การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จะประสบปัญหาที่สำคัญเหมือนกันคือ การสอนวิชาหลักภาษาไทย เพราะนักเรียนส่วนมากมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาหลักภาษาไทยด้วยเหตุผลต่าง ๆ กันคือ เนื้อหาเป็นนามธรรม เรียนแล้วไม่เข้าใจ การเรียนการสอนเน้นที่การจดจำโดยที่ไม่มีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติ ทำให้เด็กรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน ประการสำคัญคือ การเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าเป็นการสอนที่เน้นเนื้อหาสาระทางหลักภาษาลงไปในวรรณคดี วรรณกรรมเท่านั้น ไม่ได้เฉพาะเจาะจงเป็นวิชาหลักภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการเข้าใจอย่างแท้จริงและไม่เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี ศิริคะรินทร์ [1] กล่าวว่า “การสอนหลักภาษาไทย มีปัญหาเนื่องจากนักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาหลักภาษาไทย ด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน เช่น เรียนแล้วเข้าใจยาก มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับเนื้อหาที่เคยเรียนผ่านมาแล้ว เป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่าย และนักเรียนให้ความสนใจน้อยที่สุด”

จากการศึกษาและสอบถามจากอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดราชฎครุฑราชประชา พบว่าเรื่องประโยคที่ซับซ้อน เป็นปัญหาสำหรับนักเรียนมาก เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจเรื่องประโยคซับซ้อน ทำให้นักเรียนไม่สามารถแยกประโยคต่าง ๆ ได้ เช่น นักเรียนไม่เข้าใจเรื่องชนิดของประโยค และเมื่อนำประโยคไปใช้อาจทำให้การสื่อสารไม่ถูกต้อง นักเรียนไม่สามารถใช้ประโยคในการเขียนอธิบาย เรียงความหรืองานเขียนต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องนอกจากนั้นประโยคยังมีความสัมพันธ์กับทักษะต่าง ๆ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน เป็นต้น การที่นักเรียนมีปัญหาในการเรียนการสอนวิชาหลักภาษาไทยนั้น มีสาเหตุที่สำคัญหลายประการ เช่น ปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอน คือ ครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่ไม่หลากหลาย ไม่น่าสนใจ ซึ่งส่วนมากใช้วิธีการบรรยายให้นักเรียนฟังและจดจำ ไม่มีการใช้สื่อหรืออุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบการเรียนการสอน จึงทำให้นักเรียนไม่สนใจและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาหลักภาษาไทย ซึ่งจะเกิดผลกระทบกับนักเรียนโดยตรง เพราะการเรียนวิชาหลักภาษาไทยเป็นวิชาที่สำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นวิชาที่ให้ความรู้พื้นฐานทำให้เข้าใจภาษาไทยได้ในวงกว้าง ซึ่งจากคำกล่าวนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหลักภาษาไทย โดยเฉพาะความจำเป็นที่ต้องเรียนหลักภาษาไทย ดังที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ [2] กล่าวว่า “การมีหลักภาษาไทยเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง หากขาดหลักภาษาไทยเสียแล้วเท่ากับขาดบรรทัดฐานของภาษา จะเป็นเหตุให้มีการใช้ภาษาอย่างบกพร่อง ผิดพลาดและไขว้เขว นานไปก็จะทำให้ภาษาเสื่อมสลายไปได้”

จากปัญหาดังกล่าว ครูผู้สอนควรลดบทบาทของครู เน้นการเรียนการสอนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และครูมีหน้าที่เพียงเป็นผู้ชี้แนะ เสนอแนะหรือแก้ปัญหาให้นักเรียน และควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุด เพราะจะทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนซึ่งมีการเรียนรู้บนพื้นฐานที่แตกต่างกัน ดังนั้นหากครูผู้สอนปรับวิธีการเรียนการสอน โดยเพิ่มสื่อประกอบการเรียนการสอน ซึ่งก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้เด็กเกิดความสนใจต่อการเรียนและมีความสุขในการเรียนรู้ เรียนหลักวิชาภาษาไทยด้วยความเข้าใจ ซึ่งจะก่อให้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ภาษาไทยให้คงอยู่ตลอดไปทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและเขียนคำที่ใช้ ฤ ฤๅ เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและเขียนคำที่ใช้ ฤ ฤๅ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญ เพื่อเป็นการเสริมสร้าง กระตุ้นและเร้าความสนใจให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรักเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ เรื่องประการอ่านและเขียนคำที่ใช้ ฤ ฤๅ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการสื่อสารและทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้ และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. เพื่อวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่องการอ่านและเขียนคำที่ใช้ ฤ ฤฯ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อหาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการเรียนก่อนและหลังของบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน มีประสิทธิผลมากกว่าหรือเท่ากับ 60

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้ คือ

1. นักเรียนสามารถอ่าน และเขียนคำ ที่ใช้ ฤ ฤฯ ได้
2. สามารถนำบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนไปใช้สอน เรื่องการอ่าน และเขียนคำ ที่ใช้ ฤ ฤฯ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน

1.5 ขอบเขตการวิจัย และข้อตกลงเบื้องต้น

ขอบเขตการวิจัย และข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1.5.1 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยของการวิจัยนี้มีดังนี้

1. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน ผู้วิจัยจะสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่องการอ่านและเขียนคำที่ใช้ ฤ ฤฯ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. การทดลองงานวิจัย ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มประชากร คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญวชิราวุธ

1.5.2 ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยในครั้งนี้คือ

1. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่อง การอ่านและเขียนคำที่ใช้ ฤ ฎ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นไปตามทฤษฎีการพัฒนาบทเรียน Interactive Multi-Media Computer Instruction (IMMCI) ของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ไพโรจน์ ตรีธรรนากุล และไพบุลย์ เกียรติโกมล[3]
2. ผู้เรียนที่ใช้เวลาเรียนต่างกันถือว่าไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เนื่องจากบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนเป็นสื่อการเรียนรายบุคคล ผู้เรียนสามารถนำไปเรียนรู้ต่างเวลา ต่างสถานที่ได้
3. ผู้เรียนที่ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนนี้เป็นผู้มีความสามารถใช้คอมพิวเตอร์ ผู้เรียนที่มีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์แตกต่างกัน ถือว่าไม่มีผลต่อการเรียนรู้
4. การหาประสิทธิผลทางการเรียนของผู้เรียน ที่มีต่อบทเรียนผู้วิจัย กำหนดการทดสอบก่อนและหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบที่เป็นสิ่งพิมพ์

1.6 วิธีดำเนินงาน

1.6.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ จำนวน 48 คน โดยแยกออกเป็นสองกลุ่ม คือ

กลุ่มแรก คือ นักเรียนที่เคยเรียนเรื่องการอ่านและเขียนคำที่ใช้ ฤ ฎ มาก่อน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ จำนวน 24 คน สำหรับทดลองอ่านเนื้อหาจากเอกสารบทเรียน เพื่อตรวจสอบ สำนวน ลักษณะทางภาษา การสื่อความหมาย และเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

กลุ่มสอง คือ นักเรียนที่ยังไม่เคยผ่านการเรียนเรื่องการอ่านและเขียนคำที่ใช้ ฤ ฎ มาก่อน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ จำนวน 24 คน สำหรับหาคุณภาพของแบบทดสอบ ประสิทธิภาพ และเพื่อหาประสิทธิผลของบทเรียน

1.6.2 เครื่องมือที่ใช้

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน เรื่อง การอ่านและเขียนคำที่ใช้ ฤ ฎ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. แบบทดสอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน
3. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

1.6.3 สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้สำหรับหาคุณภาพของแบบทดสอบ
2. สถิติที่ใช้สำหรับหาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของบทเรียน

1.7 นิยามศัพท์

1.7.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน

หมายถึง บทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนเรื่อง การอ่านและเขียนคำที่ใช้ ฤ ฎา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.7.2 ประสิทธิภาพของการเรียนรู้จากบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน

หมายถึง คือ ค่าระดับประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นจากการเรียนของผู้เรียน ที่ได้จากบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนซึ่งจะเป็นการหาผลต่างของประสิทธิภาพหลังเรียน และระดับประสิทธิภาพก่อนเรียน โดย

$$\text{ประสิทธิผล} = E_{post} - E_{pre} \geq 60$$

E_{post} = ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์หลังการเรียนครบทั้งวิชา คิดจากร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนครบทุกหน่วยการเรียนรู้ หรือแบบทดสอบหลังเรียน

E_{pre} = ประสิทธิภาพของผู้เรียนก่อนการเรียน คิดจากร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน

1.7.3 ความพึงพอใจของผู้เรียน

หมายถึง ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อส่วนประกอบต่างๆ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน

1.7.4 นักเรียน

หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนฮั่วเคียงกงฮัก อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

1.7.5 การอ่านและเขียนคำ

หมายถึง การอ่านออกเสียง ฤ ฎา และการเขียนคำที่ใช้ ฤ ฎา ในการเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนวิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านและเขียนคำที่ใช้ ฤ ฎา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5